

LBRIS

We know
books

ILIADA
ODISEEA
ENEIDA

Repovestite pentru copii de George Andreescu

REGIS

Editura REGIS
www.edituraregis.ro
Tel./Fax: 021 222 26 16; 0744 75 65 86

ISBN – 973-98851-9-5

CUPRINS

ILIADA

Mărul de aur.....	5
Mânia lui Achile	12
Andromaca și Hector	32
Foc la corăbii	49
Împăcarea lui Achile.....	63
Moartea lui Hector.....	73
Ultimele zile ale Troiei	82

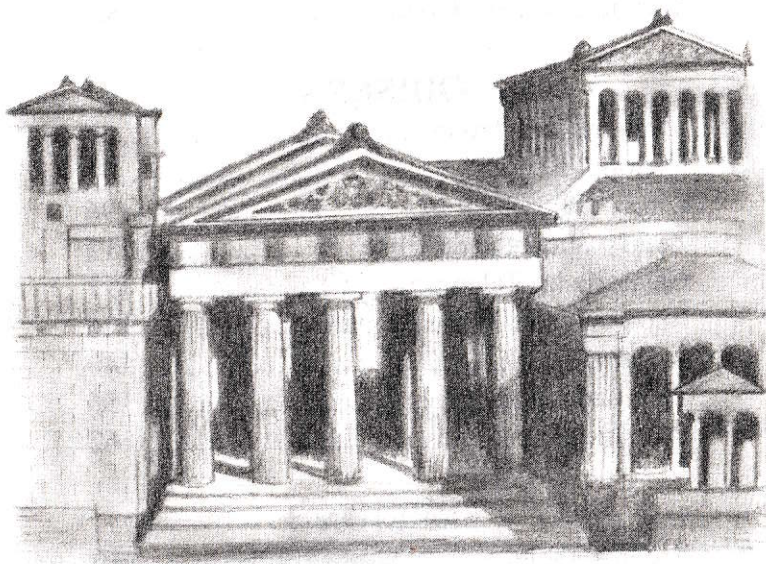
ODISEEA

După arderea Troiei	87
Ciclopul Polifem.....	91
Circe, vrăjitoarea	96
Zei și amintesc de Ulise.....	112
Călătoria lui Telemac.....	117
Întoarcerea lui Ulise pe mare.....	126
În Itaca	140
Ziua răzbunării.....	156
Pace în Itaca.....	162

ENEIDA

Arderea Troiei.....	169
Rătăcirea pe mare	183
La Cartagina	193
Infernul	213
În Italia.....	221
Lupta cu Turnus.....	232
Moartea lui Turnus.....	245

ILIADA

MĂRUL DE AUR

Povestea spune că odinioară, în Grecia străveche, pe culmile înnoirate ale muntelui Olimp, sălășluiau zeii nemuritori, ferți de iscoditoarele priviri omenești. Acolo, în palatul de cleștar al lui Jupiter-Zeus, mai marele între zei, s-a pornit într-o seară o petrecere cum n-a mai fost. Zeii toți s-au adunat în sala măreață a palatului, ci numai pe Discordia, pe zeița vrajbei, pe buclucașa Eris, nu s-a gândit nimeni s-o poștească.

Dar cruda zeiță a aflat la vreme de petrecerea zeească și s-a răzbunat cumplit. Și iată cum: în toiul petrecerii; ea deschise cu trăsnet ușile de aramă ale palatului străveziu, se opri în prag și privi îndelung, batjocoritoare, asupra zeilor fără de griji. Unii dănuiau, alții cântau sau râdeau în hohote. Văzând-o împietrită în ușă, fioroasă cum era, cu șerpi în păr și cu panglici însângerate pe frunte, zeii înghețară de spaimă, cât erau ei de mândri și de puternici. Știau doar că au mâniat-o, și acum se așteptau la crunta ei răzbunare.

Minune însă! De această dată, zeița vrajbei nu se clinti din ușă, oricât o îmbie preamăritul Jupiter cu rugăminți de iertare. Ea scoase din sân un măr de aur, îl ridică în văzul tuturor, apoi îl aruncă în mijlocul dănuitoarelor, strigând: „Celei mai frumoase dintre voi!”. Și fără să mai rostească o vorbă, Eris-Discordia se duse în treburile ei și dusă a fost.

Dar cine ar putea crede că mânia ei s-a mistuit așa de lesne? Vai, cum se leagă întâmplările lumii una cu alta! Dintr-o vorbă dulce, o mare năpastă căzu pe capul zeilor, dar mai cu seamă pe bieții oameni, cu nimic vinovați de jignirea adusă crudei zeițe. Eris plecase, dar zeii își pierduseră voia bună, dansurile încetară, muzica se stinse, hohotele amuțiră. Presimțirea primejdiei nu-i mai părăsi după aceea pe zei. Până

și frumoasele zeițe nu mai cutează să ceară mărul pentru a se fâli cu frumusețea lor.

Trecură zile, poate și săptămâni, iar mărul nu a fost dat nimănui! Dar într-o bună zi se înfățișă lui Jupiter fiica sa, Venus-Afrodita, frumoasa între frumoase, zeiță a dragostei și a frumuseții, născută din spumele mării. Venus ceru tatălui ei ceresc mărul de aur, socotind că nimeni nu poate fi mai frumoasă decât ea. Tatălui atotputernic i se lumină chipul de zâmbet, văzând pe fiica sa iubită, și nu lipsi mult să-i întindă mărul. Dar atunci sosi val vârtej Palas-Atena-Minerva, frumoasa zeiță a înțelepciunii. Minerva ceru și ea mărul de aur.

Jupiter, cu inima împărțită între două fiice atât de dragi, sovăi îndelung și păstră tăcere. Dar după ele se ivi, cu înfățișare semeață, frumoasa Hera-Junona, soția cicălitoare și geloasă a lui Jupiter-Zeus. El nu mai știu ce să spună. Era frumoasă Venus, dar nici celelalte nu erau mai prejos.

– Dragele mele, zise el până la urmă, de ce să vă judec eu pe voi? Nu ar fi mai bine oare să cerem părerea altui zeu, care să nu aibă de judecat o soție și două fiice, tot atât de frumoase și de dragi inimii sale? Și Jupiter își îndreptă privirile către zeii de față, întrebându-i: „Cine dintre voi vrea să fie judecător?”

Zeii coborâră privirile în pământ și, unul câte unul, se risipiră în palat. Știau ei ce înseamnă să se pună rău cu zeițele cele mari și mai ales cu Hera-Junona!

– Iată, zeii nu vor să vă judece, zise Jupiter. Căutați mai bine un om pământean care s-o facă!

Zeițele se învoiră și porniră în zbor să caute un om. Venus-Afrodita îl găsi cea dintâi. Era un ciobănaș frumos, cu ochi albaștri și plete bălaie, pe care ea, când călătorea dincolo de mare pe țarmurile Troiei, îl vedea adesea trecând cu albele sale oițe. Îl chema Alexandru-Paris și era al doilea dintre cei

cincizeci de copii ai Hecubei și ai bătrânului Priam, regele Troiei. Și era tânărul Paris un arcaș neîntrecut. Și era vestit prin curajul cu care întâmpina fiarele la vânătoare. Dușmanii Troiei se temeau de el. Fecioarele troience îl pierdeau din ochi și-l urmăreau în visurile lor de tinerețe. Zeița Venus-Afrodita ieși în calea mândrului arcaș, în toată strălucirea ei zeească. Viteazul Paris nu se înfricoșă; el ridică ochii cutezători și întâlni privirile zeiței care-i vorbi astfel:

– Preafrumosule arcaș, nu socotești oare că ți-a venit și ție odată vremea să mai părăsești codrii și turmele? Nu ai simțit niciodată bătând în pieptul tău o inimă dornică de iubire? Vai, dacă ai fi văzut vreodată pe fiica lui Jupiter și a Ledei, pe Elena cea născută dintr-un ou, și care trăiește acum la curtea lui Menelaos, regele Spartei! Nici poveștile străbune nu pomenesc vreo zână frumoasă ca ea. Dacă vrei s-o asemuiești cu cineva, apoi numai cu zeița frumuseții îi poți afla asemănare.

– Vai, gemu Paris, dacă ar fi frumoasă ca tine, cum aș iubi-o! Dar de ce să mă îboldești cu un simțământ care niciodată nu va găsi împlinire?

– Spune-mi doar, frumosule ciobănaș, dacă te îmbie gândul s-o vezi măcar o dată pe fiica Ledei! Ceea ce va urma îți va arăta cât de mare este puterea mea și a fiului meu. Cine nu știe că micuțul meu Eros-Cupidon e în stare să-l țințească și pe tatăl nostru ceresc cu săgețile vrăjite ale iubirii? Te voi face fericit, viteazule arcaș. Cea mai frumoasă femeie va fi a ta. Dar mai întâi te rog să-mi îplinești o rugămintă. Iată! Minerva, Junona și eu căutăm un judecător care să hotărască cine este mai frumoasă dintre noi. Celei mai frumoase, el va dărui mărul de aur pe care Jupiter îl ține acum în păstrare. Și pentru ca judecata să fie nepărtinitoare, tatăl nostru ceresc a

poruncit ca un om muritor să judece între noi, iar nu un zeu. Iată ce glorie nemuritoare te așteaptă, frumosule Paris! Vei fi judecătorul zeilor. Nici un om nu a primit până acum atâta cinstire de la noi.

– Voi îndeplini rugămintea ta, zeiță, răspunse arcașul.

Și așa s-a întâmplat că Paris cel frumos urcă într-o zi către împărăția lui Jupiter, pe muntele Ida, împreună cu Hermes-Mercur, trimisul lui Jupiter și curier al zeilor. Judecând între cele trei zeițe, Paris n-a stat prea mult la gânduri, ci a întins Venerei mărul, zicându-i:

– Tu ești cea mai frumoasă!

Venus luă triumfătoare mărul din mâna tânărului judecător, dar cele două zeițe înfrânte își ascuseră durerea în tăcere adâncă. Cum se va stinge focul din inima lor? Junona și făcu în gândul ei jurământ de răzbunare împotriva nesocotitului muritor. Ea jură să se răzbune pe toți ai lui și pe frumoasa Troia. Cenușă să se aleagă de cetatea scăldată în aur! Doar nu zadarnic a visat mama Hecuba – când a purces grea cu Paris – că i s-a aprins o flăcără mistuitoare la pânțele. Și nu zadarnic, după naștere, tatăl Priam, vestit de zei, a lepădat pe copil în codri, unde a fost alăptat de o ursoaică. Acestea toate erau semne rele la troieni, iar Junona nu voia să scape prilejul.

Și nu a avut prea mult de așteptat mânia Junona, că Venus-Afrodita, nebănuind ce mocnea în inima ei, o ajută fără de voie. Ea întâmpină într-o seară pe ciobănașul Paris, tocmai când el se întorcea cu oile la Troia, cântând voios ca de obicei. Poate că flăcăul cugeta în sine la Elena și la norocul făgăduit de zeiță. Ea îl opri și-i grăi astfel:

– Nu te-am uitat, frumosule ciobănaș. Am venit să-ți plătesc binele pe care mi l-ai făcut. Spune-mi, mai cugeți la frumoasa Elena cea născută dintr-un ou, fiica lui Jupiter și a Ledei?

Și tânărul îi răspunse:

– Zi și noapte îmi răsună în urechi vorbele tale, frumoasă zeiță. Sfătuiește-mă, deci, ce trebuie să fac spre a ajunge la ea. Și-i răspunse Afrodita:

– Iată ce vei face! Cum ajungi acasă diseară, du-te la tatăl Priam și-l roagă să-ți pregătească o corabie poleită cu aur! Ia cu tine o mână de oameni tineri, apoi întinde pânzele și călătorește la Sparta! Nu uita că Menelaos e prieten cu tatăl tău și du-i veste de la dânsul ca să te primească ca pe un frate! Eu te voi urmări și te voi ajuta pas cu pas.

Corabia a fost gata, iar tânărul Paris plecă îndată la Sparta, în regatul lui Menelaos. Cum ajunsese acolo, Menelaos îl întâmpină ca pe un frate, apoi plecă în călătorie, lăsând pe oaspete în casă. Iar când Paris trebui să se înfățișeze Elenei, Afrodita ceru ajutor fiului ei, Cupidon-Amor. Acesta coborî în palatul lui Menelaos cu arcul și săgețile sale fermecate, care strecurau în inimi otrava binecuvântată a iubirii. Abia ridică, ochii frumoasa Elena asupra feciorului lui Priam, când Cupidon-Eros, zeul copilaș, făcu să alunece din arcul său săgeata lină, drept în inima ei. Din clipa aceea, Elena fu cuprinsă de o dragoste mistuitoare pentru oaspetele soțului. Săgeata micului zeu îi zdrobise orice împotrivire. Inima ei clocotea de arșița neiertătoare. Dar șăgalnicul zeu atinse din treacăt, cu săgeata-i vrăjită, chiar pe tânărul Paris. Acesta, îndrăgostit de frumoasa Elena, uită de prietenia tatălui său cu Menelaos, uită până la urmă de sine însuși. El nu mai cugetă decât cum să răpească pe femeia iubită. Dar mai presus de dragostea lor, există o lege pe care ei nu o pot călca. Elena este soția lui Menelaos și nu-l poate părăsi ca să se cunune cu Paris. Junona-Hera, zeiță a nunții, era singura care putea face și desface căsniciile între oameni și chiar între zei.

Junona, știind aceasta, o întâmpină pe Afrodita și-i vorbește cu prefăcută dragoste:

– Bine te mai pricepi, șireato, să înlănțui pe muritori, mai ales când mergi mâna-n mâna cu fiul tău nebiruit! Dar de ce n-ai venit din prima clipă să-mi mărturisești necazul tău? Credeai, poate, că mie nu-mi surâde căsnicia pe care vrei s-o legi? Dimpotrivă, perechea pe care o îndrăgești e potrivită. Hai, deci, să împlinim amândouă ceea ce tu singură ai început! Să ducem la Troia, în cetatea dragă ție, pe Elena, cea mai frumoasă femeie, împreună cu cel mai chipeș dintre fiii lui Priam! Eu o voi dezlega de căsnicia cu Menelaos și o voi cununa în lege cu Paris cel frumos.

Venus-Afrodita căzu repede la învoială. Și, astfel, după sfatul zeitelor, peste noapte, Paris răpi pe frumoasa Elena cu averile ei din casa lui Menelaos și fugi cu ea peste mare până la Troia. Aici ei așezară un nou cămin cu temei la curtea lui Priam, cu învoirea zerilor.

De-acum se dă pe față gândul Junonei. Ea își aduse aminte că mai demult, când Elena era o copilă de numai doisprezece ani, ajunsese vestită în lumea întreagă pentru frumusețea ei și că regele Tezeu, întemeietorul Atenei, o furase de la casa părintească. Abia târziu, când frații ei, gemenii Castor și Polux, crescuseră mai mari, au adus-o cu greu acasă. După aceea au venit cei mai slăviți eroi ai vremii s-o pețescă, iar printre ei erau și Agamemnon, fratele lui Menelaos, și chiar viteazul Achile. Era și istețul Ulise, cel îndrăgit de Minerva, zeița înțelepciunii.

Între pețitori s-a născut o mare vrajbă și ei erau aproape să se bată. Atunci înțeleptul Ulise, sfătuit de Minerva, a vorbit astfel pețitorilor:

– Viteji din toate colțurile lumii! Să nu ne certăm pentru o femeie, oricât este ea de frumoasă, dacă ea nu voiește să

meargă în casa nici unuia dintre noi! Iar dacă cineva o să izbutească s-o ia cu șiretenia sau cu puterea, atunci mă gândesc cu groază ce războaie se vor dezlanțui în bielele noastre cetăți. De aceea socot că e mai bine ca alegerea soțului ei s-o facă însăși Elena. Apoi, să ne legăm cu jurământ pe viitor! Dacă cineva va cuteza să o răpească pe Elena din casa soțului, atunci noi, cu toții, cu armatele noastre, să ne ridicăm laolaltă ca să-l pedepsim. Elena să fie astfel adusă din nou în casa soțului ei.

Pețitorii l-au ascultat pe Ulise, iar Elena l-a ales pe Menelaos. Alegerea ei a fost chezășuită de toți eroii greci.

Junona hotărî acum să le aducă aminte tuturor legătura pe care au făcut-o la nunta Elenei. Ea trimise crainici zeești; se înfățișă în visuri tuturor regilor Greciei și-i îndemnă să-și respecte cuvântul de odinioară. Ei toți i se supuseră; numai viteazul Achile nu se arătă nicăieri.

Achile, fiul zeiței Tetis și a muritorului Peleu, era sortit să moară tânăr dacă va cunoaște gloria. Ca să-l ferească de moarte, zeița Tetis îl duse la curtea regelui Licomedes, îl îmbrăcase femeiește și-l pusese să toarcă lână alături cu fetele acestui rege. Numai istețul Ulise izbuti să-l scoată la iveală. El îmbracă veșminte de neguțător și intră în palatul regelui Licomedes, aducând giuvaieruri și pânze de preț. Printre giuvaieruri, el furișă o sabie strălucitoare. Fetele de rege luară fiecare câte un giuvaier sau pânze subțiri, dar viteazul Achile prinse îndată sabia. Ulise îl strigă pe nume și astfel fu descoperit vicleșugul. Achile părăsi palatul și pe fetele regelui Licomedes și, în fruntea mirmidonilor săi, porni către cetatea Troiei, pe multe și mândre corăbii.

Împreună cu el se îndreptau acum către cetatea troiană, pe mii de corăbii, cei mai străluciți dintre eroii Greciei străvechi. Printre ei se zăreau de departe viteazul Ajax telomonianul cu

scutul cât un turn de cetate, Idomeneu din Creta, Diomedee cel neînfricat, bătrânul Nestor neîntrecut în sfaturi, doctorul Mahaon în veșnică luptă cu moartea, căreia-i smulge pe cei atinși de săgeți ascuțite ori de săbii tăioase.

Ulise cel isteț și prietenul său, bălanul Menelaos, erau nelipsiți de la sfaturi și trudă.

Dar pe deasupra tuturor, toți regii aleseseră pe fratele lui Menelaos, pe Agamemnon, să fie rege peste regi și să cârmuiască oștile fără de număr pe valuri dușmănoase și în războiul troian, fiind el cel mai curajos, mai cumpătat și cu sufletul neînfrânt. Stând la prora corăbiei, îmbrăcat în armura scânteietoare, Agamemnon părea mai curând un zeu care poruncește valurilor și le supune.

MÂNIA LUI ACHILE

Trecură ani de la răpirea Elenei, iar de la sosirea grecilor-ahei pe țărmurile Troiei mai trecură nouă ani împliniți.

După atâta vreme, însă, nici aheii n-au cucerit cetatea bogată a Troiei, nici troienii n-au izbutit să arunce pe ahei în mare, aprinzându-le corăbiile. Zidurile Troiei rămăneau mereu în picioare, iar grecii-ahei, ca să-și facă rost de sclavi, de merinde și de aur, se năpusteau adesea asupra vecinilor Troiei pe care nu-i adăposteau zidurile de piatră.

Așa căzu în mâinile lui Agamemnon frumoasa Hriseida, fiica preotului Hriseu, slujitorul zeului Apolon-Soarele. Iar bătrânul preot cu plete albe se opri curând în fața cortului lui Agamemnon. El sosi, mânat de dragostea părintească, cu multe și bogate daruri, ca să-și ceară înapoi copila de la căpetenia aheilor. El se rugă astfel:

– Agamemnon, aheu războinic, să-ți ajute zeii ce

sălășluiesc în Olimp să răstorni cu puterea brațelor tale cetatea lui Priam! Să ajungi din nou fericit la vatra părintească! Dar ia aminte, rege mare, că noi nu-ți suntem dușmani! Noi nu am ajutat pe troieni împotriva aheilor. Dă-mi înapoi copila dragă, pe Hriseida, în schimbul bogatelor mele daruri de răscumpărare! Fie-ți teamă de Jupiter și de feciorul său Apolon, care aruncă raze fierbinți din cerul înalt.

Agamemnon nu voi nici să-l audă. El înfruntă pe bătrân cu dârzenie:

– Moșnege, pleacă din fața mea! Să nu-mi mai răsari altă dată în cale în preajma corăbiilor noastre! Ia-ți drumul înapoi, căci altminteri zadarnică îți va fi apărarea toiagului sfânt al zeului tău! Copila va îmbătrâni în palatele mele din Argos, departe de tine și de ai tăi.

Bătrânul preot se întoarse acasă înspăimântat, dar el se rugă cu lacrimi în ochi de Apolon să-l răzbune. Zeul Febus-Apolon, coborând de pe culmile Olimpului cu tolba de săgeți în spinare, întunecat la chip ca noaptea de mânie, începu să arunce asupra aheilor săgeți otrăvite din arcul său fără de greș. În urma săgeților sale se întindea molima cotropitoare a ciumei.

În ziua a zecea, mai-marii oștirii aheilor s-au adunat la sfat în jurul lui Agamemnon. Achile, cel dintâi, înălța cuvântul înaripat:

– Mă tem, ahei, că, rătăcind iarăși pe mare, vom fi sortiți să ne întoarcem plini de rușine în țările noastre, dacă va fi să mai scăpăm vreunul de săgețile otrăvite. Războiul și ciurma și-au încrucișat armele ca să-i nimicească pe greci. Hai să rugăm un prooroc sau un tălmăci de visuri – căci visele sunt trimise uneori de Jupiter – să ne dezvăluie taina mâniei lui Apolo. Să știm dacă ne pedepsește pentru uitarea vreunei făgăduieli sau jertfe sau dacă nu s-ar îndura să ne cruțe de moarte în schimbul prinoaselor ce-i vom aduce. Tu, Calchas,